

ВРАХУВАННЯ СУЧАСНИХ ДОСЯГНЕНЬ У ГАЛУЗІ НАУКИ ТА ОСВІТНІХ ПРАКТИК У ЗМІСТІ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ірина Андрощук,

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри технологічної та професійної освіти
і декоративного мистецтва
Хмельницького національного університету
<https://orcid.org/0000-0002-8054-5574>

Анотація. Пріоритетним завданням закладів освіти є підготовка майбутніх фахівців, здатних до відновлення різних сфер життєдіяльності й реформування галузей економіки нашої держави з врахуванням наслідків військової агресії росії. Відзначено, що ці завдання необхідно врахувати під час оновлення змісту освітніх компонентів освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти. Наголошено, що ефективність цього процесу залежить від врахування сучасних досягнень у галузі науки та освітніх практик провідних вітчизняних та зарубіжних закладів вищої освіти.

Ключові слова: освітні практики, зміст освітніх компонентів, здобувачі вищої освіти, заклад вищої освіти.

INCORPORATING THE LATEST ACHIEVEMENTS OF SCIENCE AND EDUCATIONAL PRACTICES INTO EDUCATIONAL COMPONENTS DURING HIGHER EDUCATION STUDY

Iryna Androshchuk,

Doctor of Sciences in Pedagogy, Professor,
Head of the Department of Technological and Professional Education
and Decorative Arts,
Khmelnyskyi National University

Abstract. The priority objective of higher education institutions lies in preparing future specialists who should be able to restore different spheres of life and reform the branches of Ukraine's economy, given the consequences of Russia's military aggression. Importantly, such objectives should be followed when updating the educational components of degree programmes. This process depends on how effectively the latest achievements of science and educational practices of the leading Ukrainian and foreign higher education institutions have been incorporated into the content of educational components.

Keywords: the latest achievements, science, educational practices, content of educational components, students, higher education institutions.

Військова агресія РФ зумовила руйнацію доріг, лікарень, закладів освіти, культурних та релігійних споруд, інфраструктури нашої країни. За даними Центру Разумкова (Пищуліна та ін., 2022) більше половини українських підприємств закрилися, інша половина не має змоги працювати відповідно до своїх можливостей. Війна вплинула на всі сфери життя громадян України. Представники різних служб працюють у надзвичайно складних умовах, які часто супроводжуються різними ризиками й небезпекою. Спостерігається суттєве погіршення надання різних видів послуг населенню, забезпечення продуктами харчування через наслідки військового вторгнення

росії. Ще одним з багатьох наслідків військової агресії є криза вимушеного переміщення населення як на території самої України, так і за кордон.

Значна частина біженців, за результатами опитувань, відмітила, що планує повернутися додому при умові, що в Україні буде безпечно та припиняться обстріли. Так, 81% підлітків, що виїхали за межі нашої країни, засвідчили своє бажання повернутися (План відновлення: освіта і наука, 2022). А отже, система освіти має враховувати ці аспекти й удосконалення змісту підготовки має відбуватися з однієї сторони з врахуванням потреб України, з іншої – враховувати той досвід й набутті знання й уміння молоді, які вони здобули під час вимушеного переселення.

Відмітимо, що повернення громадян до України дає змогу стабілізувати й відновити економіку нашої держави. Однак, як свідчать аналітики, безпека не єдина умова, що впливатиме на рішення щодо доцільності повернення вимушених переселенців в Україну. Важливим чинником є розбудова різних галузей виробництва, економіки з врахуванням сучасних тенденцій й досягнень у галузі науки, наявність робочих місць та гідної заробітної плати, наявність соціального захисту та ін. (Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проєктна діяльність, 2022). Слід усвідомлювати, що відбудова держави має відбуватися вже сьогодні, не чекаючи завершення війни. У контексті цього система освіти через оновлення змісту, технологій та методик підготовки здобувачів вищої освіти має враховувати всі виклики, які стоять перед нашим суспільством. Адже важливу роль у цьому процесі відводиться саме закладам освіти й педагогічній спільноті.

Перегляд підходів до освітнього процесу на засадах студентоцентрованого підходу, врахування регіонального й галузевого контексту, потреб роботодавців у формуванні цілей підготовки майбутніх фахівців актуалізує потребу в оновленні й осучасненні змісту підготовки здобувачів вищої освіти з урахуванням євроінтеграційної спрямованості України. Відмітимо, що кожен регіон України має свої особливості й потреби у фахівцях тих чи інших спеціальностей. Тому зміст освітніх компонентів має враховувати сучасні досягнення в галузі науки й забезпечувати підготовку здобувача вищої освіти, враховуючи потреби регіону й новітні технології, які використовуватимуться у майбутній професійній діяльності. Це забезпечить швидку адаптацію і ефективне виконання випускником професійних функцій на місці працевлаштування.

Урахуванню сучасних досягнень у галузі науки та освітніх практик у змісті освітніх компонентів сприяє інтернаціоналізація вищої освіти України у європейську систему освіти через реалізацію програм міжнародної академічної мобільності, залучення викладачів іноземних закладів до викладання, стажування викладачів та здобувачів вищої освіти за програмами обміну за кордоном, участь у міжнародних проєктах, грантових програмах. Слід відмітити, що чинником, який дає змогу реалізувати ці напрями інтернаціоналізації є володіння педагогами й здобувачами вищої освіти іноземною мовою. Це дає змогу набути досвіду, опанувати сучасні освітні практики підготовки здобувачів вищої освіти зарубіжжя й реалізувати

їх у своєму закладі. При цьому, на наше переконання, важливо враховувати й поцінювати також вітчизняні досягнення й позитивний досвід закладів України щодо підготовки фахівців.

Упровадження різних стратегій інтернаціоналізації закладами вищої освіти як в очному, так і дистанційному форматах дає змогу забезпечити доступ до сучасних досягнень в галузі науки, техніки, передових технологій, продукувати міжкультурні уміння і навички на засадах партнерства; реалізувати спільні проєкти, що запроваджують міжнародні освітні стандарти, інтеграцію як навчальних планів, так і окремих освітніх компонентів. Досягнення цих цілей можливе лише при умові перегляду і оновлення змісту підготовки здобувачів вищої освіти загалом і окремих освітніх компонентів зокрема. Це забезпечить створення конкурентного стимулюючого освітнього середовища, що сприятиме індивідуальній мобільності здобувачів вищої освіти, популяризації закладу вищої освіти на міжнародному ринку освітніх послуг.

Наголосимо, що не дивлячись на військовий стан, ознайомитися й опанувати сучасними освітніми практиками, набути досвіду їх впровадження в освітній процес можна і у вітчизняних закладах вищої освіти та наукових установах (Андрощук, І.В., & Андрощук, І.П., 2022). Вивчення досвіду науково-педагогічних працівників інших закладів вищої освіти України може відбуватися через проходження курсів підвищення кваліфікації, сертифікатних програм або стажування; проведення спільних науково-практичних конференцій, круглих столів, методичних семінарів, запровадження практики проведення гостьових лекцій та майстер-класів, реалізації програм внутрішньої академічної мобільності. Саме набутий досвід, компетентності й програмні результати під час участі в цих заходах дають змогу науково-педагогічним працівникам оновлювати зміст освітніх компонентів, які вони викладають, підвищити якість викладання.

Список посилань

Андрощук, І.В., & Андрощук, І.П. (2020) Співпраця закладів вищої освіти із стейкхолдерами як умова підвищення ефективності підготовки майбутніх педагогів. *Педагогічна освіта: теорія і практика: збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*, 29, 215-226. <http://pedosv.kpnu.edu.ua/article/view/223101>

Шкарлет, С. М. (ред). (2022). *Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проєктна діяльність: Науково-методичний збірник*. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2022/Mizhn.serpn.ped.nauk-prakt.konferentsiya/Nauk-metod.zbirnyk-Osv.Ukrayiny.v.umovakh.voyennoho.stanu-%20Innovatsiyna.ta.projektna.diyalnist.pdf>

План відновлення: освіта і наука (проєкт станом на 03.08.2022). <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2022/08/19/НО.projekt.Planu.vidnovl.Osv.i.nauky-19.08.2022.pdf>

Пищуліна, О., Юрчишин, В., Маркевич, К., Міщенко М., & Добровольський, Д., (2022). *Соціально-економічні та гуманітарні наслідки російської агресії для українського суспільства*. Київ: Razumkov centre. https://razumkov.org.ua/uploads/article/2022_Gum.pdf